

ASZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 Budapestban évi...
 Magyarországon évi...
 Külföldön évi...
 Egy évi...
 Egy évi...
 Egy évi...

Megjelenik minden nap, kivétel a
 ünnepnapoktól és a kiadóknapoktól.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vésszá-
 adására vagy megőrzésére sem
 vállal felelősséget.
 Előfizetéseket és hirdetéseket a kiadó
 hivatalában lehet kezdeni.

1917. évfolyam 232. szám. Nagyváradi. Szerda, 1917. október 10.

A kancellár a harc folytatását hirdeti.

Békemozgalmak a német flottában. A tengerészeti miniszter leleplezése.

— Saját tudósítónk telefon-jelentése. —

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés folytatja a negyedik tárgyalás miatt betartott szünetet a szociális interpelláció tárgyalását.

Dittmann (független szocialista) kijelentéssel, hogy a kancellár tisztelettel nyilatkozta a német politikai színházban és tisztességtelenné tette fel.

Elnök: Rendre utasítom.

Dittmann: Mert olyan a létezés ennek a politikának, hogy nyíltan megegyezések békét hirdetsen, titokban hódításokra készül.

Elnök: Ujabb rendre utasítom.

Dittmann: Mi a negyedik propagandát megismertetését követjük. A többségnek meg kell tagadni a pókéltségvetést. Tisztelettel vallani. A hadseregben a független szocialista nézetek hangosítása miatt többeket 20 évi fegyházra ítélték, némelyeket pedig kivégeztek.

Michaelis német birodalmi kancellár

kezeli a német. Nincs joga Dittmannak — ugyanígy — a hadsereg ügyeinek eljártatásáról beszélni a birodalmi gyűlésen. A birodalmi gyűlés objektív, akik a német birodalom és a porosz állam fennállását nem veszélyeztetik. A független szocialisták tulmentek a háttérben.

Közbeiktatások a független szocialisták pártjából: Most végre tudjuk, hogy ki csoda ő!

Michaelis kancellár: Nemsokára megkapjuk a hódítások felvilágosítását a ha-

rom oksíró. A szerelmek orvoslásáról, ha politikai irányban történtek ilyen kísérletek, gondoskodunk.

A tisztviselőknek szabad a mausi politikai nézetét vallani, a felelősök nem kényesíthetik elhatározást, hogy valamely pártba lépjenek. Gondolnunk kell arról, hogy elcsúszások a háború után ne kóthassanak gazdasági szűkösséget okoznak. **Mi nem köthetünk olyan békét, amely megtagadja a honi földet a paraszttól, a munkástól pedig az ipar terjeszkedését. Gazdasági kulturális béke kell nekünk. Mi ellenesnek elfogadhatatlan békélfeltételekkel lépnek eléünk, mint területengedés a b. mi a kezünkbe kerülve téve várnak. Mi várunk, várhatunk, addig hadd dolgozzanak a gyűlés, hadd dolgozzanak tengeralfutáraink, a mi békánk mégis ráuk fog virradni.**

Capelle tengerészeti államtitkár: Az orosz forradalom megsemmisítésére néhány német flottazsoltot fejt a megsemmisítésre igyekezett a hajók birodalmi embereivel az engedelmességet, ennek általános megtagadása a szociális erőszak alkalmazásával elő akarta idézni, hogy a flotta megbénuljon **szóval a békét kikényszerítések.** Ezek ösztönözésben voltak a független szocialistákkal. (Négy év, közbeiktatások.) A független szocialista Hadsereg a független szocialisták szobájában kifejtette tervét Dittmann és még két képviselő előtt, de ezek figyelmen kívül hagyták a javaslatot a szociális ügyeket ajánlották neki. Egyéb eseményről nem nyilatkozhatik, a békés elvették büntetésüket.

David szociáldemokrata nem tartja alkalomnak Capelle vádjait. A német hadsereg párt bomlasztó tünde eljű.

Haase független szociáldemokrata szerint az a metraz, ahonnan Capelle beszélt, tényleg érthetőséget vele is, de tervet nem terjesztett elő. Álljon elő az államtitkár bizonyítékkal. Felkarja esetét a kancellár a szociálistákhoz a szociálistákhoz? Sokkal nagyobb embernek, Bismarcknak is beletörtött ebbe a bicskéje, így jár Michaelis ur ir.

Wogtfeld kijelentéssel is tárgyalt a matrózokról, de bizonyítson az államtitkár.

Capelle államtitkár közli, hogy a matrózok, akik vadlótiként állott a bíróság előtt, valójában, hogy Dittmannal között mindent, es ott, buzdította, de óvatosságot ajánlott nekik.

Timborn (centrum) aggasztja a kormány eljárása, ilyen módon pártokat lehet egyes képviselőket büntetni felelőségen teneli.

A konzervatívok szócikája büntető eljárást indítványoz.

Michaelis kancellár a matrózokra rótt büntetést jogosnak tartja. A mozgalmat meg kellett törni, sajnálja a történeteket.

Károlyi Beck Lajos államtitkárságáról.

Budapest, okt. 9. (Saját tudósítónktól.) A 8 Ó si Újság szerint Károlyi Mihály gróf kijelentette, Esterházyval abban egyezett meg, hogy pártját egy miniszter a egy államtitkár képviseli a kormányban. Wekerle ezt a megállapodást elfogadta mire Bathány mint miniszter lépett be a kormányba a Beck Lajost az államtitkárságra ajánlották. Wekerle ez ellen nem tett kifogást, Földes Béla sem szólt, később habozott, de Wekerle megakadott Beck államtitkárságához. Az Apponyi párt talán ezek után lemond arról, hogy még egy államtitkárságot kapjon.

„GLOBUS“ MŰINTÉZET NAGYVÁRADON

NAGYPIAC TÉR
KUGLER-HAZ

KÖNYVKÖTÉSZET ÉS VONALAZÓINTÉZET
ÜZLETIKÖNYVEK GYÁRA

MŰVÉSZI KÖNYVKÖTÉS
IZLÉSEK NYOMTATVÁNYAI ELSŐRANGUAK
KITŰNŐ ÜZLETIKÖNYVEK

TELEFON: 49.
INTERURBAN.

PAPIR, IRÓSZER ÉS IRODAI FELSZERELÉSEK NAGYKERESKEDÉSÉBEN A LEGOLCSÓBBÁRAK.

Egyes szám ára 12 fillér.

Az olasz vulkán.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik, hogy Olaszországban a földrengések tovább tartanak. A torinói szakszervezeti Népházat katonaság szállotta meg. Torinóban a sztrájkok tartanak. Északolaszországban újabb öt polgármestert osaptak el a ferradalmárok támogatása miatt. Délolaszországban a csapatok számos tüntetést fojtottak el.

Kalnál megvertük az olaszt.

Keleti harctér. Budapest, október 9. (Hivatalos.) A helyzet változatlan.

Olasz harctér. Budapest, október 9. (Hivatalos.) A bainszzer-elligengeisti fensíkon Kalnál tegnap reggel az ellenség nagy veszteségei közt visszavertünk egy olasz támadást. 120 fogoly és öt géppuska maradt kezünkön. Kostanjevicánál sikeres váltakozással 180 foglyot szállítottunk be.

Albániában Valonától keletre meghiusítottuk az olaszok átkelési kísérletét a Vojusán. *A vesérlés főnöke.*

Visszaszivják, hogy Oroszország bűnös.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Baseltől jelentik: A Morningpost szerint a Suchomlinov-perről a Pétervári Távirati Üjnyökség által közzétett szenzációs résselek, nevezetesen Oroszország mozgósításáról a kormány bejegyzése nélkül jelentek meg s ezért eljárást indítottak, hogy a helyesbítések közzétételének.

A világháború a vége felé közeledik.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Zürichi jelentés szerint a Corriere azt írja, hogy az antantkak a pápa békejegyzőkére adandó válasza messzebb megy, mint a központi hatalmak. E szerint a világháború vége felé közeledik, s a békét látjuk felderülni.

Kornilov nem fél bírától.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Egy újságíró meglátogatta fogságában Kornilovot, aki ezt mondta:

— Csak hű embereim mentettek meg a meglincseléstől. A forradalmi törvényszék nem ítélhet el engem. Ellenségeim tudják, hogy a törvényszék előtt le fogom leplezni botrányos üzemüket.

Kopenhágából jelentik: A szibériai kozákok két kiküldöttje Pétervárra érkezett s a kormányt arra kérte, hogy Kornilovot a vizsgálat tartására boesássa szabadon, mert mint bűnös nem kezelhető, ameddig a vádat ellene be nem bizonyították. A kiküldöttek helyet kértek maguk számára a bizottságban mely Kornilov ügyét vizsgálja.

Olaszországnak nem kell a béke.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik, hogy olasz hivatalos körök a központi hatalmak békejegyzőkében nem látnak alapot a béketárgyalások megkezdésére. Olaszország területi igényei továbbra is megmaradnak s a béke nem kell neki.

Ukránia autonómiája.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Kievi hírek szerint Ukrania autonóm kormánya proklamációjában bejelenti, hogy teendőit zavartalanul végzi s minden jogához ragaszkodik.

Az alkalmatlanok katonai szolgálata.

A honvédelmi miniszter rendelete.

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter az alkalmatlanok behívása, katonai szolgálata ügyében tegnap terjedelmes rendeletet intézett Fráter Barnabás alispánhoz, amely rendelkező részében a következőket tartalmazza:

A népfelkeltői bemutató sorsoláson alkalmatlanoknak talált népfelkeltésre kötelezettek a szükséges képet a honvédelmi miniszter által esetenként külön elrendelendő számban népfelkeltői fegyvernéki tényleges szolgálatra" hivatnak be az 1912. évi XXX. t. c. 7. § a alapján. Az igéybeszettek kijelölését és behívását a közigazgatási hatóságok eszközik a népfelkeltői bemutató sorsolás használt névjegyzék alapján.

A behívások az 1897—1898. évfolyamokból fognak eszközöltetni, még pedig úgy, hogy előbb a fiatalabb korosztályok vétetnek tekintetbe.

A behívások sorrendje a következők:

Először behívotnak az önként jelentkezők, másodszor azok, akik, társadalmi állásra való tekintet nélkül, semmiféle állásban nem fejtenek ki tevékenységet; harmadszor azok, akiknek a polgári foglalkozásból való elvonásuk hadi és mezőgazdasági, valamint közszolgálati érdekeket legkevésbé érint vagy akik nélkül is könnyen pótolhatók, például mindennemű szórakozási helyek alkalmazottai, aranyművesek, fodrászok, pincérek, fényképezési cikkekkel kereskedők stb.

A behívásoknál figyelembe kell venni azt is, hogy első sorban mindig az alkalmazottak vesendők igénybe, az önálló iparosok kerülendők.

A csak egy segédet foglalkoztató iparosoknál ezen egy segédet csak akkor kell igénybe venni, ha egyébként más pótlás nem áll rendelkezésre.

Nem vehetők igénybe, illetőleg nem hivatók be: 1. volt tisztek, 2. a hadfelszerelési gyárakban, fiármekben, vasutak (beleértve a közmű vasutak), hajózási és szárhányva vállalatok alkalmazottai, 3. állami és egyéb köztisztviselők, községi előlők vagy egyéb köztisztviselők, 4. lakásai szolgálato: teljesítők, 5. az összes mezőgazdák, 6. lehetőleg nem vesendők figyelembe a közéletmérés, a munkakövetítés terén működő egységek, valamint a takarékpénztárak, nagyobb biztosító intézetek és hasonló közérdekű intézetek alkalmazottai.

A behívottaknak nyújtandó kedvezmények: 1. tartózkodási helyükön hagyatnak az önálló iparosok és kereskedők, valamint azok, akiket különös figyelembe vesendő családi körülmények az otthonhoz kötik, 2. fegyverrel teljesítendő szolgálatra nem kötelezettek, 3. egyes esetekben a lakosságán kívül való lehatás is engedélyeztetik.

Végül kimondja a rendelet, hogy az arra joggal bíró egyének az egyéves önkéntesi, illetőleg egyszerű sárga karpaszományt a szolgálataiban is visszatartják.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műterme

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

A kiskereskedők

osztják ki ideiglenesen a cukrot.

Az ácsorgás. Munkásétkезде. Idegenek kitiltása.

A közéletmérésről a városi bizottság ülésén Székely Sándor előkelt. Megjelentek: Materny Imre, Schwartz Isidor, Fényes Maró, Popper Ákos, Kelen Béla, dr. Ágoston Péter, dr. Katz Lipót, Breider Ármán, Gábel Jakab, Pelle János bizottsági tagok, továbbá Payerle Nándor rendőr-főkapitány, Tapavicza György tanácsnok és Jecsek Kálmán munkásbiztosító pénztári igazgató Újvidék város képviselőjében.

Lukács Odön főjegyző ismerteti a kereskedőknek azt a kérelmét, amely arra irányul, hogy a cukor eladását a kiskereskedők birtokában maradjon. Előadja, hogy a közéletmérés hívatásnak van egy rendelete, amely eltiltja, hogy egyes élelmiszerek eladását a hívatásos kereskedők lehetőleg ne mőveljék. Kéri a bizottságot, hogy foglaljon állást ebben a kérdésben és kijelentse, hogy az egyes élelmiszerek elosztási rendszerébe hivatalosan kereskedők vonása-e.

Kelen Béla kijelenti, hogy a jelenlegi rendszer ellen lényegesen kifogás nem merült fel, tehát különösebb okot nem lát a mai állapot megváltoztatására.

Dr. Popper Ákos szerint a főszekereskedői kör olyan megbízható, hogy egész bátran rá lehet bízni a cukor kesselését. Az intézmények elállítását megtagadja a város.

Pelle János elfogadja Kelen Béla előterjesztését, mert a kereskedőknél számos visszatérő volt már eddig is tapasztalható.

Gábel Jakab indítványozza, hogy három havi próbaidőre bízják meg a kereskedőket a cukorkiosztással. Breider Ármán kéri, hogy a kereskedőknek adják ki a cukrot elárulni. Materny Imre szerint a kereskedőknek biztosított kell adni arra nézve, hogy az elosztást a legnagyobb rendszerben, visszaélés nélkül eszközölik. Elfogadja Gábel Jakab indítványát. Katz Lipót dr. kikötne, hogy nagykereskedő ne kapjon cukrot, mert a szabadforgó intézkedés a kiskereskedőkön akarhat segíteni. Székely Sándor előadja, hogy a kereskedők a múltban számos visszatérő követtek el. Eppen ezért nem szabad a városnak az elállítás ezen ágát átadni a kezébe.

Lukács Odön szerint a kérdés elsősorban elvi szempontokból bírálendő el. A múltban tényleg történtek visszaélések. Egyes kereskedők gyakran a maga vevőjének adja ki az árut, nem a jelentkezőnek. Többször a maximális áron feldől adták el a cukrot. Reméli, hogy a tiszta kereskedelem hiányozni szokott a kereskedőket, akik nem

méltek a város kasszájára. Különösen helyes, hogy a cukor elosztást egy rövid időre adják ki a kereskedőknek. Előleg helyesli dr. Katz Lipót indítványát, mert ott pán a kiskereskedők iránti jóindulat van a bizottságot.

A bizottság úgy határozott, hogy a cukor elosztást december 3-ig próbaképpen a kiskereskedőkre bízsa. A kontingensből az intézményeket és szövetkezeteket a város látja el.

Lukács Odön bejelenti, hogy az ácsorgás a kiskereskedők előtt jórészt csökkent. A burgonyafüvesítés helyeket 6-ról 12-re emelte. A kiterjesztés előtt ácsorgás megszűntetésére nem tud módot. Várakozásuk kiterjesztését nyit. A szövetkezetek egyszerű fogják kiadni a zselémennyiséget. Az ipari termékek szintén megkapják a részt, hogy munkásaitak uszák saét.

Dr. Katz Lipót javasolja, hogy az élelmiszereket a munkásétkезде bizalmi emberrel kapják meg.

Lukács Odön: Természetesen felszólja, hogy az elosztásba a munkások bizalmi férfiak bevonásának. Az élelmi munkások részére már elkészült az új jegyek.

Dr. Popper Ákos kifogásolja, hogy egy ember csak önmagának vásárolhat. A bizottság úgy határoz, hogy a városi kasszában ezután mindenki 2 család jegyre eszközölhetnek vásárlást.

Lukács Odön főjegyző előadja, 20-án a Felseti Sás autójában megnyitják a munkásétkезде.

Gábel Jakab véleménye szerint a munkásétkезде csak a szervezett munkásétkड़े vegye igénybe.

Dr. Katz Lipót. Kéri, hogy a részletek megkészeletét a főjegyzőre és a munkások bizalmi emberre bizzák. A munkásétkड़ेben nem szabad a jótékonytáknak felkérkedni. Nem az a fontos, hogy olcsó legyen a konyha, hanem jó.

Lukács Odön meg van győződve, hogy sokan veszik igénybe a munkásétkड़ेt. Rövidesen előterjesztést tesz a gyermekotthonok és a napköziotthonok felállításáért. A hatósági védelemre szoruló kórházok részére legközelebb mozgókonyhákat létesítenek. Itt egyféle ételt adnak olyan olcsó áron, hogy a legsebettebb tagjai a társadalomnak, olcsóként élelemhez juszanak.

Székely Sándor a súlyos tételre való tekintettel szükségessé tartja, hogy Nagyváradról minden idegen elem eltávolíttassék. Gondoskodjon az illeték szűkítéséről a

3000 idegenről, akik Nagyváradon tartózkodnak. Lukács Odön szerint ez nem tartozik a bizottság hatáskörébe, ez a rendőrség feladata. Gábel Jakab felajánlotta tartja az indítványt. Materny Imre a kérdést nem tudja a politikával összekapcsolni. Nem felelősek azok a nyomor, hanem a polgárság összessége.

Elhatározták, hogy a rendőrséghez adják a rendelet végrehajtása érdekében.

A holnapi közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad városi törvényhatósági bizottságának 1917. évi október hó 11-ik esteleg következő napjain mindenkor d. u. 8 órakor a városi közgyűlési teremben tartandó rendes ülésén a következő tárgyak kerülnek tárgyalás alá.

1. A Polgármester havi jelentése.
2. Somogyvármegyei törvényhatósági bizottságának a mezőgazdasági események feladójának felmérése iránt a m. kir. kormányhoz intézett és támogatás végett megküldött felirata.
3. Somogyvármegyei törvényhatóságának az ország területén eladható lett földterületeknek az állam, a község és az országos központi bizottsághoz elővetélti joga iránt a m. kir. kormányhoz intézett és támogatás végett megküldött felirata.
4. Sopronvármegyei törvényhatóságának az alsópapási idejelmények rendszeres és a kath. autómotoros megvalósítása tárgyában a m. kir. kormányhoz intézett és támogatás végett megküldött felirata.
5. A tanács javaslata Ferencz József megdőlt királyunk nevére tett al-pítvány al-pító oklevelének a városi kasszába tartásában.
6. A tanács javaslata a városi pénztár időleges hiányának a törvényhatóságra felvett kölcsönfelvételre való ideiglenes feladás tárgyában.
7. A tanács javaslata a városi helyi adók berendezése tárgyában.
8. A tanács Schwarz Gyula köröszerkálói birtokosai szövetségének termelésre költött szerződés tárgyalás és elfogadás végett beérkezett.
9. A tanács javaslata a nemzeti érdekekben vett közgazdasági alkalmazások részére beszerzési előleg megcsapása t.
10. A tanács javaslata az országos napidíjak felmérése tárgyában.
11. A tanács javaslata Olgy Gyula nagyvárad lakosai felvett és hiteltörlesztési feladójának egyezségi jegyzőkönyv záradkolás tárgyában.
12. Dr. Grósz Mányhárti törv. hat. biz. tag indítványa gróf Czernin Ottokár költségvetés felvételére tárgyában.
13. Dr. Kocsán János és társai indítványa a városi tisztviselők és alkalmazottak várakozási idejének leállítására az autómotoros előhaladás lehetővé tétele, a nyugdíj szabályrendelet módosítása tárgyában.
14. Imrik Sándor és társai th. biz. tagok indítványa Elemér Ferenc tanácsnok és Bathory László fogalmazó részére személyi pótlék megcsapása tárgyában.
15. A tanács javaslata Juricskay Barna tanácsnok megjutalmazása tárgyában.
16. A tanács javaslata a villamosmű, a közéletmérés alkalmasságok, szűkítők részére kintaló díjnoki segély folyósításáról.
17. Weisz Mór és Schwarz Béla felkérésére a Royal kávéház előtti kintaló téren felállítani kért napellenes engedélyezés tárgyában kelt határozata ellen.
- 18-25. Családi pótlékok.
26. A tanács javaslata Hegedűs Lajos iró-

Női kabátok
Leány kabátok
Gyermekek kabátok
Velour kalapok

Ruhaszövetek, mosókelmék, selymek, bársonyok, fehérműek, szörmék, blousok, harisnyák, kötények, szőnyegek és függönyök! Uri- és női divatcikkek!
CZILLÉR IMRE nagyáruházában.

állást nyugdíjaztatás tárgyában. 27. Ba-
logh Sándor végrehajló 3 havi szabadságidő
megedélyezése iránti kérelme.

Megalakították a nagyváradai és biharmegyei tisztviselők beszerzési csoportját.

Értekezlet a városházán.

A nagyváradai állami tisztviselők beszer-
zési csoportja segélyért fordult a minis-
terhez, aki meg is ígérte, hogy 100,000 korona
kamatmentes kölcsönt nyújt.

Most azonban a pénzügyminis-
teriumban arra az álláspontra helyezkedtek, hogy
hajlandók családoaként 100-100 korona
kamatmentes kölcsönt adni, ha a csoport
akként alakul meg, hogy abba a vármegye
különböző helyein háborús segélyben része-
völők is belépnek, s a pénzkiosztás, illetve
az utalványozás a postafőosztály útján tör-
ténik s egyáltalán a miniszter által előírt
módon kell a csoportot kezelni.

A Nagyváradon szövetségi alapon lé-
tesítendő, illetve a szövetségekből már egye-
sült csoportvesztől és tagjai nem csúsz-
nak, hogy aggodalmaskodva fogadták az új ter-
vet, mert veszélyeztetve látták az eddig el-
ért eredményt, amelyet a tisztviselők ér-
deklében már kifejtettek s ez az aggodalom
nyilatkozott meg a tegnapi értekezleten,
amelyet Ember Géza és Malatinszky Lajos
főispánok hívtak össze.

Az értekezleten jelen voltak Ember
Géza és Malatinszky Lajos főispánok, Li-
bán Lajos, Siket Traján, Rimler Károly,
Németh István, Szigáry Gyula, Dierer Ede,
Keszthelyi Zoltán, Verasz Kálmán, Maros
Gábor, Makkay Győző, dr. Bolks Győző, dr.
Balász Elemér, Nagy Márton, Vass József,
Juricskay Barna, Biró Márk, Bodnár Ján-
os, dr. Dabrocsanyi Lajos valamint a me-
gyéből sokan.

Ember Géza főispán mint elnök üd-
vözölte a megjelenteket s lementette a mi-
nister leiratának érdemi részét.

Dr. Dabrocsanyi Lajos főispán titkár
felolvasta a minis-teri leiratokat.

Siket Traján, a közszolgálati alkalma-
zottak csoportjának elnöke különösen ta-
kályta a mostani leiratot, mert a korábbi
minis-teri leirat alapján alakult meg a
csoport. A szabályzatot a szeriat készí-
tették, a 32 tagú bizottságot megvá-
lasztották s teljesen vállalják is a fe-
lősséget. Csak az utalványozásnál tértek
el, mert mind itt vannak az intézők késni.
A budapesti viszonyok itt nem azonosok, itt
kevésbé a létszám, s így nem kellene
nagy raktárak, költséges kezelés, mert csak
olcsón, szövetségi alapon tudnak boldo-
gulni. Pl. itt csak ezen az alapon tudnak
olcsón juttatni a tisztviselőket. A 32 tagú
bizottság megfelel a mi céljainknak. Azt
kívánjuk, adják ki a szükségleteinket egy-
szerre, mert nincsenek a tisztviselőknél
szelvények, akik hosszú ideig életozhatnak
míg hozzájutnak a szükségletekhez. Ha va-
lami jót akar, azt ne papiroson tegye. (He-
lyesítés).

Elnök: Arról van szó, hogy megakar-
nak s az új csoportba alakulni, vagy nem.
Ha nem, akkor visszaterjeszti az iratot.

Siket Traján: A kibocsátott felhívást
ugy értelmezték, hogy a jeleslegi csoport
hibára van megalkotva. Ezt a felhívást
akarla elszüntetni felszólítással.

Malatinszky Lajos főispán: a minis-
teri leirat körül a felhívások, hogy miként
kell megalkotni, ha a kedvezményeket
igénybe akarjuk venni. Ha nem alakulunk
meg, nem kapunk semmi kedvezményt.

Dr. Bolks Győző szerint a mostani
szervezetet megsummlálva nem lehet,
mert már nagy költséget okoznak, tehát
obligóban vannak. Az előbbi megalakulás-
nál csak annyiban tértek el, mivel figye-
lembe vették a létező szövetségeket. Ha a
megyei tisztviselőket is mind bevonjuk,
s felősség a már meglévő obligóra is meg-
állapítandó.

Antal Miklós ny. táblabíró azt hang-
súlyozta, hogy a vidéket nem lehet ki-
szárolni.

Németh István azt látja, hogy az ed-
digi csoportok csak keréssé tértek el attól,
amit a miniszter kíván. A kereteket kell úgy
módosítani, hogy a vidéki szövetségek is
beléphessenek, ennek pedig nincs semmi
akadálya.

Vámosy Mihály lementette az eddigi
csoport alakulását. Ebbe úgy az igazság-
ügyi, mint a postafőosztályok beléptek.
Ellenkező megalakulásra most nem haj-
landók. Függetlenségüket nem áldozzák fel.

Siket Traján a két főispán nyilatko-
zata megnyugtatta, hogy más szervezést
nem kíván a miniszter sem s megmarad-
hatnak az egy eddigi alapon, csak a vár-
megye vidékét is vegyék be a csoportba.
Ennek pedig nincs akadálya.

Malatinszky Lajos az eddigi csoport
nem a miniszter leirata szerint alakult. Most
mondják ki, hogy a megyeiakat is felvesszük.
Ő és főispán társa felkérte a minisztert, mi-
szerint tegyen kivételt a csoporttal, tekint-
ettel a viszonyokra. Hitha ennek sikere
lesz.

Makkay Győző azt kívánja, hogy a
véki csoportoknak egy összegben adassék
ki a segélyt.

Malatinszky Lajos szerint arról van
szó a vidékiek belépnek s a szövetségbe.

Karakas Albert (Nagyszalonta) kife-
lenti, hogy a nagyszalontaiak belépnek a
szövetségbe.

Malatinszky Lajos: Mivel már a meg-
levő három szövetséget egyesítve van egy
csoportba, ebbe a csoportba lépjenek be a
vidékiek s ennek adjon a kormány se-
gélyt.

Biró Márk foglalkozott a kormány ál-
lásponyjával. Assal fejeli be beszédét, hogy
a tanácsok lemondanak a pénzügyről, de
más segélyt kívánnak a kormánytól.

Németh István látja, hogy tévedés forog
fenn. A meglévő csoportban minden tiszt-
viselő benne van s így eléget tettek a mi-
nister kívánságának. Kivétel csak az, hogy
a vidék nem volt a csoportban, a miniszter
pedig az egész megyét fel akarja venni. Ni-
nek akadálya nincs. A vidékiek lépjenek be
egyik szövetségbe s ennek útján tagjai
lesznek a nagy csoportnak.

Malatinszky Lajos megfordítva kívánja.
Aki nem tagjai egyik szövetségnek sem,
azok belépnek a nagy csoportba.

Nagy Márton: A négy megyeiben kér-

vényező szervezeteket tegyünk s az összes
csoporttagoknak belépési nyilatkozatait küld-
jék fel, hogy lássa a miniszter, hogy mind-
annyian bent vannak a csoportban.

Ember Géza elnök: Ha pénzügyi segélyt nem
kivánnak, semmi köztük a miniszternek.

Dr. Steanc Sándor (Belényes) üdvözli a
vármegyei osztályozást, de kéri, hogy leg-
előbb minden járásnak meglégyen a külön
szervezete.

Ezután a biharmegyei egyes csoport meg-
alakulását egyhangúlag kimondták s a sza-
bályzatot mielőbb elkészítik.

Ezzel az ülés véget ért.

A rikosdi acetilénrobbanás.

Szójlelrobbant szerb fogoly.

Nyolc évszázados keresetű kezelte Juricskay
Zoltán rikosdi birtokos acetilénfejlesztő be-
rendesését Damján Imre kocsis s nem tör-
tént semmi baj. A télen a nagy hidegben a
fejlesztőkészülék víze befagyott s meleg víz-
zel próbálta kiolvasztani. (Az acetilén a víz-
badobott karbidból fejlődik s ez a víz fagyott
be.) A kocsis nagy buzgalommal látott hozzá,
hogy rendbehozza a készüléket. Bevittette a
tartályt a meleg konyhába s ott a falnak tá-
masztotta. Este aztán égő gyertyával körül-
nézte, hogy áll az olvadás, mellette két szerb
segédkezeit. Egyszerre felrobbant a tartály s
vele az egyik szerb fogoly: Gyorgyevics
György is, aki rögtön meghalt, míg Pulos
Mihály súlyosan megsebesült. Édesek, hogy
Pulos feltáratára volt Gyorgyevicsnak, együtt
estek fogságba s ugyanabhoz a gazdához
kerültek, mint foglyok.

Damján Imre vádlott elmondja, hogy
nézegette a tartályt, amely felrobbant s ő a
vízzel feltáratára esett, többre nem em-
lékszik.

Juricskay Zoltán előadja: Azt mondták
neki, hogy nem kell különös eszközök a
készülék kezeléséhez, egy 6 éves fiú is el-
tud vele bántani, sőt megsugátta neki, hogy
akár szivarral is lehet körülötte járni. A ké-
szülék összeesett, mint a harmonika, azt hit-
ték, nincs benne semmi, üres. Ő bent volt a
konyhában s acetilén gázzalgot érezt, kér-
deste is kimenőben: „mit csináltak ti itt?”
de abban a pillanatban felrobbant a tartály.

Pulos Mihály, az éltben maradt szerb
fogoly szintén karbidszagot érezt, de azt
hitte, hogy csak a készülék szaga az. Ő
megírta az esetet hazá, Szerbiába, de nem
kapott választ.

Farkas István ügyész vádbeszéde s Fászy
Lajos dr. vádbeszéde után a bíróság 14 nap
fogháza s 20 korona pénzbüntetésre ítélte
Damját. Az ítélet jogerős. Jegyző volt:
ij. Nizslovsky Endre dr.

Ruhák, férfi öltönyök,
felöltők, festése és tisztítása. Füg-
göny, kézimunka, keletgye ne-
mük tisztítása. Fekete festés első-
rendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

keletgye festő, vegytisztító és gámsógyárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

1450-850.

Az anyákat illeti meg minden.

Ha a két szám azt jelenti, hogy a háboru után az anyák, a gyermekhalandóság emelkedése, miközben nem sorvasztó testi nélkülözésai a végül a romlásnak indult erkölcsi viszonyok révén kétségbeesésig fogy a nemzet, mert 1913-ban az év kilenc hónapjában 1450 gyermek született Nagyváradon, míg 1917-ben ugyanezen idő alatt csak 850.

Tegnapról mára súlyos probléma lett az az aggodalom, hogy mi lesz a nemzetből, ha így eszenvedezik a viszonyok a tekintetben való járuláshoz fűzött reményeink alig lehetnek jogosultak, mert a fenti állapotok megszüntetésére nem látunk — legelőször kísérletképpen — intézkedéseket. Akiknek a háborus háson gondolatnő lette az életet, mentesítik magukat az ilyen kérdések befolyása alól, az illetékes fórumok tehetetlenségükben ráfönyra vezeték az ügyet, ahol a kérdés „tanulmányozás” címén végleg meglesz. Nálunk most volt az intézkedések valójága, a körmünkre is égett minden.

Az anyák anyagi helyzetén javítani kell, a házasságkötést lehetővé tenni, jobb megéhelet és kereseti alkalmak teremtesével. Erre ma kevés eszköz és mód felte-

rendeltesek, mert mindenből kifogytunk, de a korruptió megfékezésével, következtetésé az állam, a közhivatalok és a kereskedelem becsületességébe vetett bizalom helyreállításával egy lépéssel közelednénk a megoldáshoz. Az anyákat kell előre engedni a közéletbeni kedvezéseknél, a mostaninál a szokást, akik renegnek a jövőre gyermekekért, hogy mit fognak enni.

Émslygőség elzoptatott kőnapjige az, hogy az anyákat illeti meg minden, tehát a család a fontos. Hiábavaló beszéd ez. A család megtámasztása a hivatást, mert főleg a gyerekektől, aki elcsúsz majd előlék a falat kenyeret. A rendszert anyagi viszonyok között és a polgár nem istózik annyira a gyermekáldástól, bár most már a város és a falu lakossága a Nyugatnak hódol, ahol nem divat az egy vagy kétfőnél több gyerek.

A gyermekesek osztogatott házassági engedéllyel merőben távas uton haladunk. Más utra kell térni.

Vegyük két merokra a tegyük lelkiismeretünk ügyévé a jövő nemzedék kérdését, mert az fogja a ma itózatot vérszűrésben kiharcolt javakat átvenni a nemzeti hitünk újra szíjba elöltetel.

Egy különös házaselet.

Mit tudunk mi a nyomorról?

Nyussi K. Szabó Lajos ügyvédvárhalmi paraszt csalátságosan gondoskodott feleségéről s öt gyerekeiről. Mikor bevégződtek a mező munkák — utálatot kötött az asszony és a gyerekek talpa alá, röviden: elverte őket a hástól, gondoskodják róla a jó isten.

Mikor azonban a tavaszi szállók fujdogálni kezdtek, elment felkereste az asszonyt s mindenféle rábeszéléssel hazahívta. Az asszony — óh örök hisztikétség — szépen hazament, kézenfogva öt gyereket s beköltözött az urához, aki befogta őket a munkába, megműveltette velük a földjét, meg az asszony két holdas örökségét. S a feleség és gyerekek sérénysen ástak, vetettek, kapáltak izsó melegben, esős időben, beiskarították a termést s akkor Nyussi K. Szabó Lajos újból észlelte az asszonyt. Csak addig voltak jók, míg dolgoztak, tele nem kellett.

Igy tett velük tavaly ősszel is s a télen az asszony éhezett gyerekeivel együtt. Három személyre kapott élelmiszert, holott gyerekeivel együtt hatan voltak (milyen közigazgatás lehet abban a faluban), tehát nem kaptak elegendő ennivalót. Az asszony megoldotta a közigazgatás által elője tett problémát: betört a szomszédhoz s onnan 15 kiló lisztet, 18 kiló kenyeret s 5 kiló tengerit vitt el.

A károsult feljelentésére nyomoztak s megtalálták Nyussi K. Szabó Lajosnál az ennivalót.

Lepés miatt állt az asszony tegnap Gyenge Béla tanácsa előtt (bírák: Jacekovi Gyula és Tétay Endre dr, ügyész: Farkas István, jegyző: ifj. Nissalovasky Endre), s beismer minden. Egyszerre védekezés s nyomorra való hivatkozás volt.

A bíróság a sok egyháló körülményt nézte s három napi foghátra ítélte az asszonyt, akinek megbüntetését a károsult nem kívánta. Az ítélet jogerős.

A rokkant fogházor.

„Hát így bocsátják el a vezekatonát?” *Petőfi.*

Oláh Lajos a nagyváradai fogház őrmestere volt, derék, kötelességtudó ember, kiszolgált a maga idejét, emberiségesen bántrabbal, fogházzórral, szorgalmas, megbízható embernek mutatta magát mindvégig, úgy, hogy mikor nyugdíjba ment, miot segédarót újból alkalmazták az ügyészségen s így kapott napi díjat, háborus segélyt, pótlékot a munkájáért.

Fia, ifjabb Oláh Lajos akkoriban harmadszor szabadt meg, mikor Oláh Lajos és Székely Ferenc fogházfelügyelő kimentek Mészárosra valami rab szétrájk ügyében. Visszajövet a vonatot elővesztette, rossz vonatra szállt fel, figyelmeztetésre leugrott a már mozgó vonatról, kérdje beleatádt a lába közé, elcsúszt s a vonat levágta mindkét lábát. Jajzó, panasz nélkül sikerült megoperálni s az életnek megmenteni a derék őrmestert. Most, hogy felgyógyult és műjára volna szüksége, mert járni tudna, egy írást kapott. Ebben értesítették, hogy nyugdíját, ruhaszegélyt, d'égességi pótlékát s a többi becsületes. Most mehat, ha tudmúláb nélkül, mankó nélkül. Az állam gépezet, szíve nincs.

Kik fizetnek hadisarcot?

Kiszajátítják a magánvagyon egy részét.

Minden hadviselő államban behatóan foglalkoznak az államháztartást terhelő háborus milliók elűntetésének kérdésével. Abban a feltevésben, hogy a gyökeres megoldás csak a magánvagyon bizonyos részének a kincstár javára való átengedésével történhetik meg, már régen meggyesnek a pénzügyészek. Most már csak a vagyonfoglalás mértéke teszi vita tárgyát.

A berlini statisztikai hivatal igazgatója legutóbb előadást tartott, amelyben Németország hadiadását 100, esetleg 125 milliórdban jelölte meg, ha a háboru még ebben az évben vég t ér. ehhez véve 6, illetve 76 milliárd kamatvisszatérítést és az elcsúsztatott hátramaradtok juttatásának járadékát, a német nép évi költségvetését 13-15 milliárd márka terhelés a háboru következtében.

Fölállítva azt a kérdést, miként lehetne ezt az óriási kamatszolgálatot a gazdasági leggyöngye elemek kímélésével biztosítani, a német statisztikus assal felelt, hogy a háboru után a német nép az államadóságot egyszeri vagyonátengedéssel egyharmaddal tudná csökkenteni, még akkor is vagyonának negyedrészét adó és illeték címén a bíródságon, az egyes államok és a kommunizmus rendelkezésére kénytelen átengedni. 30 százalékos vagyonfoglalást vesz számításba, ha pedig az államadóságot csak 100 milliárdot fog kifizetni, akkor csak 20 százalékosat javasl.

Halmag a cigarettával.

Akkor még fekete volt az arca, sötét a rézése s megtorpant, mint a nemes vad a hajtásban.

— Mi a baja? kérdeztük.

— Semmi, semmi magam sem tudom. Fáj mindennem, beteg vagyok, nincs étvágyam s idegim val táncot járunk.

— Nem cigarettázik sokat?

— Ó dehogy, csak reggeltől előadás végéig. Ez nem sok.

— Persze. Nem cigarettázik eleget. Ha előadás végétől reggelig is cigarettázna, mindjárt vége lenne. Így csak félig van megmérgezve.

— Az orvos is mondta, hát mit tegyünk?

— Ne cigarettázzék.

Elmult a nyár, a nap heves sugarait elfodták az őszi fellegek. Halmag megjelent a foyerban.

— Nini, kövér és egészségesen piros ez a Halmag. Vajon mi történt vele. És cigarettázik a színházban.

Gsakugyan. Egy borostyánvázpikában tartja a cigarettáját és ravaszul szívja, oldalt nézgetve felénk.

— Hogy van?

— Rosszul. Éhes vagyok s nincs mit ennem, szomjas vagyok s nincs mit ianom, beteg vagyok, mert nincs semmi bajom, feltárló vagyok s nem veszik meg tanulmányaimat.

— Jójó. Szóval: leszokott a cigarettázásról, hiszen ez egy málcigaretta mentholal töltve.

— Iger, ezt szívom, de nem ér semmit. Nincs dohányozás.
 — Hát akkor miért nem cigarettásk? Halmay megrásta a fejét.
 — Hogy előlöl kezdjem? Megint beteg legyek? Inkább szivemnek egészségesen, mint valódi cigarettát szívjak.

Heves tüzmadások Flandriában.

Nyugati front.

Rupprecht hajor trónörökös vezértábornok hadseregparancsnoka Flandriában a houthulster erdő és Zandvoorde között a tüzéségi harc a riválisos lövészás dróca erdő volt. Es a az ellenség egyes szakaszok ellen heves tüzmadásokra összpontosította tüzését. Nyugtalanul élt az éjszaka után a tüzéségi tevékenység az egész arctonon pergetéssel fokozódott. A Staden Bossinghe vsut két oldalán és a merin yjert utól északra angol gyalogság támadásra lért előrs. A harc folyamatosan van.

A többi hadseregről, eltekintve a Solsonától északra egészen zapon at tartó tüzéséről, nem került nagyobb hadműveletre a ar.

Közi front.

Nem volt lényeges esemény.

Keleti front.

A Dolna től délreugra a Verdervölgyben Dobropoljén a Caras-hajlában élnek tüzési tevékenység.

Lendovici elöl lövészás.

HIREK

* **Tiszta István Budapestén.** Grot Tiszta István a bakoviai frontól Budapestre érkezett. T's a hosszabb ideig a fővárosban marad a részvev a parlamenti tanácskozásokban.

* **Malatinszky főispán budapesti utja a megye közéletéhez.** Biharvármegye főispánja Malatinszky Lajos, tükárja dr Fráter Iván és Elek Máté a megyei közéletéhez osztály vezetője társaságban tegnap esti személyvonattal Budapestre utazott, ahol Biharvármegye nek burgonyával és fősélekkel való ellátása érdekében el fog járni az illetékes központokról és a közéletéhez miniszteriumban. A főispán személyes körbenjárását különösen a megyében fennálló burgonyabély tette szükségessé. A burgonyatermés kötelező bejelentése folytán ugyanis kitént, hogy Biharvármegyének nem csak feleslege nincs burgonyában, hanem az ideit termés még az az évi szükségletet sem fedesi. Es okból Fráter alispán sürögő előterjesztést tett a közéletéhez miniszternek, melyben legalább 200 vagon burgonya azonnali kiutazását kéri. Az előterjesztés kedvesítő slintó sár, azonkívül a megyének babbal, lenocával és más fősélek felével való ellátás tette szükségessé a főispán tegnap esti utját.

* **A Kath Kör választmányi ülése.** Ma délután 6 órakor a Kath. Kör választmányi ülést tart.

* **Az alispán Berettyóújfaluban.** Fráter Ernő, Biharvármegye alispánja tegnap délelőtt a pesti személyvonattal Berettyóújfaluba utazott, ahol részt vett az új református polgári leányiskola ünnepélyes megnyitására.

* **A tegnapi vetítő est.** A Katolikus Kör tegnap délután tartotta ma az évi vetítő előd slt, amelyen dr Karácsonyi János a püspök tartott rendkívül érdekes és tanulmányos előadást a király 20. évéről. Az előadást szép zenei vetítéssel képek kísérték. A következő előadás a jövő hét kedden lesz, amikor is dr Némethy Gyula st. kanonok fog előadást tartani az Emlék napjáról.

* **Kitüntetések csanádörmes ter.** A király Surányi Gyula magyar kir. cserdőörmes ter az ellenség elől társított különösen kötelesség hű teljesítéssel ellátott részéről a koronás eszt érdembelásttel a vitézségi éremmel jutalmazta ki.

* **A kormány Erdélyt Budapesti tudósítók jelentik:** A 8 Órai Újság szerint erdélyrészi tanácsos alakítanak, s a kormány az erdélyrészi barok megterítéséről gondoskodik úgy, hogy miniszteri kirendeltséget létesít. A tanács elnöke Kemény Arpád báró vagy, amennyiben elhagyja helyét, Ugron Gábor belügyminiszter lesz.

* **Ujvidék kiküldöttjei tanulmányozzák Nagyvárad közéletéhez.** Tegnap Nagyváradra érkezett Ujvidék város közéletéhez ügyelnek néhány vezető személyiség. Az ujvidéki kiküldöttek a város törvényhatósági bizottsága meghívására jöttek. Az ujvidéki kiküldöttek dr Payerle Nándor rendőrfőkapitány vezetésével tanulmányozták Nagyvárad közéletéhez. Az ujvidéki kiküldöttek Vard közéletéhez való tanulmányozása mind arról államból bizonyította annak, hogy Nagyvárad közéletéhez miniszter főljő azonosítja a magyar városok közéletéhez rendezésével. A kiküldöttek a városi könyvtár, a kertészet, a helyi ügykezelési tanulmányozást a Lukács Ödön szervező talentusának elismeréssel adóztak.

* **Miniszteri rendeletek.** A hivatalos lap több miniszteri rendeletet közöl. Miniszteri rendelet szerint a leölt sertés, agásiban és földarabolva, valamint mindenféle sertés terméket csak szállítást, igazolvánnyal lehet szállítani. Nem különben az állati igazolvány bezárulando a tóban lejtől és a juh lejtől készült termékek a szállításra. — Más rendelet közi, hogy a söltés és gyümölcsforgalmi hatóság bizottság hatáskörét kiterjesztették a gyümölcs és fősélek konzervekre is. — Az ipari üzemekben felhasználható cukor csak a Cukorközpontján szerezhető be, amely a szükséges cukrot asztrol-asztrolra kintelje. Cukorka és csokoládé gyártással felkötözö egyének és cégek október 5 től december 31 ig terjedő időben. Összes legfeljebb 11.250 meternozsa cukrot szerezhetnek be a gyártáshoz. Eszen menyniséget a Cukorközpont fogja szerezteni. — Miniszteri rendelet közi, hogy az oly községekben termelt szilva, mályk valamely központi szeszétele területhez nem tartoznak, ma felhasználási lehetőség hiányában szesztermelésre feldolgozható, ha az október végéig becsirázott. — A cipőruk ugy közs, mint kizabott állapotban, valamint mindenféle kitészített bőr egészen drabban vagy részletekben csak szállítási igazolvány mellett

szállíthatók földre. A rendelkezés kiterjed arra az esetre is, ha az illető orok ószka állapotban vannak.

* **Kitüntetés a halál után.** Sárvarisúvidéki püf Széchenyi Tivadar, a 7. honvédelmi seregvezd századosa, hősi halált halt a harterőben. Eöste után a király a hídiki kitüntetés harmadosztályu vashonozarandéll tüntette ki.

* **Ujabb adományok a hadiársvak felruházására.** Nagyvárad város árvasszéke a kikötő hadiársvak felruházására ujebben a következő adományok folytak be: Gócs Béla nagyprépost 100, Köhler D. is is 20, Miheli és Kádai cig 30, Nagyvárad kerakadalmi és Iparkarnó 200, Balogh Arpád 10, Dósi Lajos 30, Mészáros Adolf és fia 10, váryvárság 50, Ernyai Gábor premontri kanonok 20, Sztaniszlavk Adolf kir 10, ügyész 20 korona. Az értesítés a nemzeti újságokhoz a kikötő hadiársvak nevében szólna a halás közönséget nyilvánítja.

* **Mindenki vásárolhat burgonyát.** Az Országos Közéletéhez Hivatali rendeletben megengedte, hogy mindenki vásárolhat burgonyát 100 kiló burgonyát az egész idejére.

* **A munkapárt értekezlete.** A nagyvárad munkapárt ma délután 5 órakor értekezletet tart a Kereskedelmi Csarnokban, amelyen a cölörökki főgyűlés tárgysorozatát vitatják meg.

* **Justh Gyula meghalt.** Budapesti tudósítók tájékozták: Justh Gyula országgyűlési képviselő este fel 8 órakor a Hungária-szállóban levő hasábn szívrohottól következtében meghalt Született Neozpáon (Turcsomgy) 1850. jan. 13 án. 1876-ban Bakésben lett szolabíró, 1879-ben Csanád-ban. 1884-ben Makó válasszotta meg képviselőnek s most is az képviselő. 1891-ben a függetlenség pártján elnök, 1893-ban elnök lett. Az egyházközi barok folyamán kilépett a pártból s új függetlenség pártot alakított, melynek elnöke Kossuth Ferenc lett. Ezóta vezető szerepet játszott a parlamentben és 1899-ben is egyik szervezője volt a Bánffy elnöki obstrukciónak. A Tiszta István kormánya elleni koalíció vezetői bizottságának is jelentős tagja volt; 1905-ben a koalíció győzelme után el választották meg házelnöknek; az 1906-iki választások után újra az lett s maradt 1909 novemberig a minor a bankkérdésben való pártcsakadás következtében lemondott tiszteréről. Az u. n. bankcsoport párja el választott elnökének, de az 1910-iki választásokból pártját csak nagyon megfegyverosva hozhatta vissza az országháza.

* **Mit történt a Bahnhofon a hadnaggy és a katona között?** Budapesti tudósítók jelentik: Bécsből jelentik, hogy az osztrák honvédelmi miniszter cölörökki választól a osztrák interpellációjára a Bahnhofon történt vitázás ügyében. A honvédelmi miniszter válasza az lesz, hogy Certi hadnaggy lehallt a vagonból engedély nélkül s ezt kiabálta:

— Negyedszer megyek ki a frontra s itthon fírel hadnaggyok, köztük Certi is arra való, hogy öregebb katenákat küldjenek a harterőre.

A hadnaggy ezt nem vette tudomásul, míg a katona ezt szemébe nem mondta, amikor a katona rendezelést kotta. A katona hat elzett rá, mire Certi átszurta.

*** Elhunyt irgalmasnővér.** A nagyváradai Szent Vince intézetnek gyásza van, a kérelhetetlen halál ismét áldozatot kívánt azok közül a szelíd lelkek közül, akiknek egész életük az önmegtartóztatás és áldozat a jótékonykodás oltárán. Tegnap reggel **Kendrella Bladina** irgalmas nővér, képesített tanítónő, hosszas betegeskedés után visszatért lelkét Tarsatöljének, élete 46. évében. Huszonöt évet töltött a szerzet kötelékében; e negyed század alatt tanított az ellemi és polgári iskolában. Böven kivette részét a hábosus szenvedések enyhítésében, részint a Félix-fürdő lébbadozó katonák ápolása és ellátása körül, részben Nagyváradon. Temetése holnap, csütörtökön délelőtt fél 12 órakor lesz a Nezáll utcai Szent Vince intézetből. Az örök világosság fényeskedjék neki!

*** Ki gyilkolta meg Holéva Annát?** Budapesti tudósítók jelentése szerint Holéva Anna meggyilkolásával gyanúsított Kisap József katonát elfogták Szegeden. A rendőrség Kraemer Bernátot, Csuczai Lászlót, Fischer Józsefet és Kisap Józsefet gyanúsítja a gyilkossággal, amelyet együttesen követtek volna el. Kisap József tagad.

*** Visszaadták a sikkesztett pénzt.** Budapesti tudósítók jelenti, hogy a Lord és Társa fakereskedő cég sikkesztő üzletvezetőjének, Flax Oszkárnak hozzátartozói felajánlották a sikkesztő 300.000 koronát érő műtárgyain kívül még 200.000 koronát, mire a cég visszavonta feljelentését a Flaxot szabadonbocsátották.

*** Mennyiből él egy hivataloszolga?** Egy törvényeszi hivataloszolga, akin már csak lóg a szűrségos szabású fekete ruha, megkérdeztünk, há meri a vallani őrszere jövedelmét?

— Igen, mondta ő nyíltan és bátran. Törvényesziésem 600 korona, személyi pótlékom 300, lakbérem 160, ruháségely, drágasági pótlék 400 korona, összesen 1460 korona, egy hónapra esik 121 korona 66 és egy tizenketted fillér. Van egy kis előlegem, adóra is vannak le.

— És mit dolgoznak?

— Minden nap reggeltől délig, esetleg még tárgyaláson lenni, aztán takarítani most megfűt fűt hordani a pincéből. Minden másnap inspezió.

— És hogy jön ki a jövedelemből?

— Hát uram, nemcsakra kezem a kulcsot, alig bírok felvászorogni a lép csőkhöz.

*** Halálozás** Altnóder Vince városi adópenztári ellenőrt és családját súlyos gyásza éri: neje, szül. Ursányi Aurélie élete 67. évében tegnap elhalt. Elhunytát gyermekei, közöttük Altnóder Endre városi mérnök, unokái és előkelő nagy rokonság gyászolják. Temetése holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor megy végbe a Kálvária utcai 7. számú házból.

*** Zsáklópás.** Tegnap este 6 óra tájban a Fabián Lajos-utcában a Helfy-féle zsáklózat rakatáránál a több csomag közül egy 25 zsákos csomagot a kapu alól elemeltek. A zsákok Helfy József felirattal vannak ellátva, a tolvajnak így könnyen nyomára juthatnak. Három forint láttak ósiskodni és elszaladni. A ki nyomára vezet a tolvajnak, jutalmában részesül.

*** A német külügyi államtitkár** Bécsben A N. Fr. Pressé közli, hogy Köhlmann német külügyi államtitkár holnapután Bécsbe érkezik. Más forrás szerint Köhlmann k. hallgatáson jelenik meg a királynél és tanácskozást folytat gróf Casaria külügyminiszterrel.

*** Dara véros szenzációja.** Aradon regéy jelent meg, amelyet mohón olvasnak a városunk városában. A vértanúk most azok, akikről Dara (Arad fordított neve) város közéletéből kimerített jelszavakban emlékezik meg a szerző. Szerzővel is egy Darabos Béla (Barabás Béla) nevű főispán a Dara és Vidéka című újság, a Moháry (Hámory) László képviselő, sok jótékonny megalom gyűjtése, politikai lép (par don pá) fordítások, véros szavak, pamflet, hogy igaz legyen a közmondás: Várad ma rad, dara delah (Arad halad).

*** Az Egyesült Bank és Takarékpénztár** r. t. értesíti t. ügyfelait, hogy a VI ik 6% os hediükösöz végleges címle eit az annak idjén kiadott pénzüiri elis arványek ellenében a pénzüiri órák alatt kiszolgáltja.

*** Egy megános idősebb uriaszony** kisebb család, vagy idősebb uriember hásvzetésére ajánlkozik. Helyben, esetleg vidék e is. Gim a kiadóhivatalban.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerdán: Oh, Teréz! . . .
Csütörtökön: Márványmenyasszony (8. mutatás előadás).
Pénteken: Márvány menyasszony.
Szombaton délután: Táncosok.
Szombaton este: Márványmenyasszony.
Vasárnap délután: Rip van Winkle.
Vasárnap este: Márványmenyasszony.

Oh Teréz! Az idény első eredeti újdonsága az Óu Teréz! tölti be szerdán este a műsort. Teréz Vigh Manci játssa. Kovács Margit pompás énekével gyönyörködteti a közönséget. Tompa Béla kintűn szerephez jut a fiatal szobrász, míg Szilgety Jenő elsőrangú kabinetalakítást nyújt a nagybácsi szerepében. Igen előnyösen egészítik ki az egüttest T. Pogány Janka, Békfi Lajos és Szabó Gyula.

A márványmenyasszony. A legszebb sikerre való remánnyal, Erdélyi Miklós nagysztű rendezése mellett, már előadásra készen áll a márványmenyasszony, amelynek a hét csütörtökön lesz a bemutatója. A kiadóknak igékes előadás keretében fellépnek: Vigh Manci, Magyar Ilona, T. Pogány Janka, Hábár Lola és Vámosi Gizi, a férfiak közül: Szilgety Jenő, Tompa Béla, Várad Lajos és Szabó Gyula.

URANIA
mozgó-
színház

Szerdán

Az örök szenvedés útja

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLO
mozgó-
színház

Szerdán

Fekete gyémántok

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

VISADÓ
mozgó-
színház

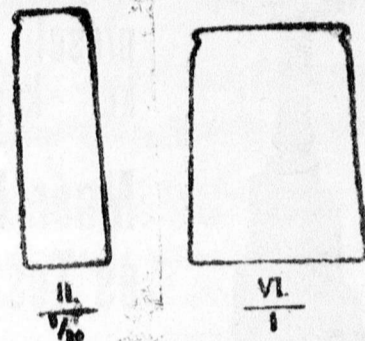
Szerdán

A halhatatlan asszony

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTEK.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények
leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel . . .	0-
Mély és lapos tányér finom porcellán . . .	70
Csemegés kis . . .	40
Tésztástál 6 személyre . . .	8-
Sültestál 6 személyre . . .	8-
Főzelékestál 6 személyre . . .	8-
Salátástál 6 személyre . . .	8-
Levesesfazék 6 személyre . . .	4-
Mártásos csésze 6 szem. . .	1-
Sótartó fogvájós 6 szem. . .	120
Vizes kancsó 6 személyre . . .	8-
Vizeskészlet színes finom festéssel . . .	4-
Boroskészlet színes . . .	4-
Söröskészlet színes . . .	4-
Liköröskészlet színes . . .	4-
Befőtteskészlet kristály fehér . . .	4-
Majolika cukortartó diszes . . .	4-
Majolika vizeskancsó színes . . .	4-
Feketés gyermek készlet . . .	8-
Kávés gyermek készlet . . .	8-
Majolika állvány színes . . .	6-
Teáskészlet színes aranyozással . . .	10-
Kávészakészlet színes aranyozással . . .	10-
Feketés készlet színes aranyozással . . .	12-
Mosdókészlet színes roccoco . . .	12-
Majolika fali sőtartó színes . . .	8-
Majolika fűszertartó nagy . . .	3-
Majolika fűszertartó kicsi . . .	1-
Porcellán fehér teáskanna . . .	2-
Porcellán fehér kávéskanna . . .	2-
Porcellán fehér teáscsésze . . .	80
Porcellán fehér kávéscsésze . . .	80
Porcellán fehér gyümölcstányér . . .	80
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással . . .	50-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-áruk. Tükrök. Képektervezés. . . Ablak üvegezés. . .

Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

#Összerkesztő: Felsőlő szerkesztő.
Dr. KRÜGER BLADAR | Dr. PAPP KÁROLY

